

[Strona Główna](#) > ... > [Twoje Prawa](#) > [Ofiary Przepęstw](#) > [Prawa Ofiar – W Poszczęólnych Państwach](#) > 2 - Składanie zawiadomienia o przępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu

2 - Składanie zawiadomienia o przępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu

Jak złożyć zawiadomienie o przępstwie?

Ofiara może złożyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przępstwa na policji lub w żandarmerii, które przekażą to zawiadomienie prokuratorowi Republiki właściwemu ze względu na miejsce popełnienia przępstwa lub miejsce pobytu bądź zatrzymania sprawcy czynu.

Ofiara może również zwrócić się bezpośrednio do prokuratora Republiki za pośrednictwem zwykłego pisma, wyjaśniając okoliczności występienia zdarzenia wiktyimizującego, wskazując czas i miejsce występienia tego zdarzenia oraz podając swoje dane osobowe i adres.

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przępstwa mogą złożyć również – na takich samych warunkach – osoby niebędące ofiarami.

W jaki sposób mogę uzyskać informacje o przebiegu sprawy?

Informowanie ofiary o postępiach dokonanych w postępowaniu przygotowawczym

Ofiara może zwrócić się do policji, żandarmerii, prokuratora lub sędziego śledczego (jeżeli skierowano do niego sprawę) z zapytaniem, na jakim etapie znajduje się postępowanie przygotowawcze, które jej dotyczy.

Jeżeli chodzi o zbrodnie i niektóre występki, w przypadku wytoczenia przez ofiarę powódtwa adhezyjnego będzie ona co sześć miesięcy otrzymywać od sędziego śledczego informacje na temat etapu, na jakim znajduje się postępowanie.

Informowanie ofiary o wynikach postępowania przygotowawczego

Po zakończeniu postępowania przygotowawczego ofiara zostaje poinformowana o wydanym rozstrzygnięciu, tj. umorzeniu postępowania, zastosowaniu wariantów alternatywnych wobec ścigania, skierowaniu sprawy do sędziego śledczego lub wezwaniu podejrzanego do stawienia się przed sądem. Jeżeli istnieje konieczność przeprowadzenia procesu, ofiara zostaje poinformowana o zarzutach przedstawionych podejrzanemu oraz o terminie i miejscu rozprawy.

Informowanie osoby, która złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przępstwa

Każdy, kto zgłosi popełnienie przępstwa, jest informowany przez prokuratora Republiki o działaniach podejmowanych w związku z tym zgłoszeniem.

Czy przysługuje mi pomoc prawna (w trakcie dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu)? Na jakich warunkach mogę skorzystać z mediacji?

Jeżeli ofiara nie korzysta z pomocy adwokata, może uzyskać informacje na temat swoich praw i obowiązków, zgłaszając się do sądów, ośrodków pomocy prawnej, punktów porad prawnych, urzędów miasta i ośrodków społecznych, w których dyżurują pracownicy stowarzyszeń pomocy ofiarom. Ofiara może również skorzystać z nieodpłatnych porad prawnych, które są dostępne dla wszystkich bez względu na wiek, narodowość lub stan majątkowy i których we wskazanych powyżej miejscach udzielają przedstawiciele zawodów prawniczych, w

szczegółności adwokaci.

Ofiara może również skorzystać z pomocy prawnej, jeżeli spełnia następujące przesłanki:

- jest obywatelem Francji lub pochodzi z państwa członkowskiego Unii Europejskiej bądź państwa, które zawarło z Francją umowę międzynarodową, lub posiada legalne miejsce zwykłego pobytu we Francji (spełnienie tej przesłanki nie jest wymagane, jeżeli ofiara jest osobą małoletnią lub jeżeli wytoczyła powództwo adhezyjne);
- środki finansowe ofiary^[1] nie przekraczają pułapu określonego w ustawie budżetowej. Spełnienie przesłanki dotyczącej stanu majątkowego nie jest wymagane, jeżeli osoba padła ofiarą szczególnie poważnego przestępstwa (umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, stosowania tortur lub aktów barbarzyństwa, aktów terrorystycznych, zgwałcenia itd.), pobiera dodatek do dochodu (*revenu de solidarité active*, RSA) lub świadczenia solidarnościowe dla osób starszych i nie posiada innych źródeł dochodu lub jeżeli sytuacja ofiary ma szczególne znaczenie w świetle przedmiotu sporu lub przewidywanych kosztów procesu.

Pomoc prawna obejmuje:

- honorarium adwokata;
- koszty komornika sądowego - w stosownych przypadkach;
- koszty związane z opiniami biegłych itd.;
- zaliczkę, do której wniesienia ofiara może zostać zobowiązana.

Pomoc prawna może być pełna lub częściowa. Ważne jest, by złożyć wniosek o pomoc prawną na początku postępowania, ponieważ koszty poniesione przez ofiarę przed złożeniem wniosku nie podlegają zwrotowi.

Ofiara może uzyskać informacje i formularz wniosku o pomoc prawną u swojego adwokata, w ośrodku pomocy prawnej, w urzędzie miasta, w sądzie właściwym ze względu na jej miejsce zamieszkania lub w sądzie prowadzącym postępowanie. Formularz można również pobrać z poniższej strony internetowej: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/R1444>.

[1] *Przesłanki dotyczące środków finansowych, które należy spełnić, aby uzyskać pomoc prawną: w celu oceny potrzeb ofiary w zakresie pomocy prawnej organy uwzględniają środki uzyskane w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia w roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek. Środki te obejmują wszelkiego rodzaju dochody, z wyjątkiem świadczeń rodzinnych i niektórych świadczeń społecznych. Uwzględnia się również środki małżonka lub konkubenta ofiary, dzieci pozostających na jej utrzymaniu oraz wszystkich osób, które mają miejsce zwykłego pobytu wraz z ofiarą.*

Czy mogę ubiegać się o zwrot kosztów (z tytułu uczestnictwa w dochodzeniu/śledztwie/procesie)? Na jakich warunkach mogę skorzystać z mediacji?

Koszty związane z postępowaniem sądowym mogą - z pewnymi zastrzeżeniami - zostać pokryte z ubezpieczenia ochrony prawnej ofiary, jeżeli obejmuje ono - częściowo lub w całości - honorarium adwokata, koszty komornika, koszty postępowania lub dokonania określonych czynności bądź koszty opinii biegłych.

W przeciwnym razie jeżeli sąd wyda wyrok skazujący i orzeknie obowiązek naprawienia szkody, koszty te są pokrywane na wniosek ofiary przez skazanego.

Moja sprawa została umorzona zanim trafiła do sądu. Czy mogę się odwołać?

Jeżeli po przeprowadzeniu postępowania przygotowawczego prokurator Republiki postanowi umorzyć postępowanie, ofiara może wnieść zażalenie na to postanowienie do prokuratora generalnego sądu apelacyjnego w okręgu, w którym położony jest sąd, który umorzył postępowanie.

Jeżeli prokurator generalny uzna, że konieczne jest wniesienie aktu oskarżenia, może zobowiązać prokuratora do

jego wniesienia. Jeżeli prokurator generalny uzna, że zażalenie wniesione przez ofiarę jest bezzasadne, poinformuje ofiarę o jego oddaleniu.

Ponadto jeżeli po złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratora Republiki odnośne postępowanie zostanie umorzona lub jeżeli od złożenia zawiadomienia upłynie termin trzech miesięcy, ofiara może złożyć zawiadomienie bezpośrednio przez wniesienie pozwu adhezyjnego do właściwego sędziego śledczego.

Co więcej, ofiara może bezpośrednio wezwać domniemanego sprawcę do stawienia się przed sądem, zwracając się do komornika sądowego o doręczenie domniemanemu sprawcy wezwania do stawienia się przed sądem. W takim przypadku ofiara musi również wnieść zaliczkę w kwocie wyznaczonej przez sąd w zależności od jej stanu majątkowego.

Czy mogę uczestniczyć w procesie?

Ofiara zostanie poinformowana o terminie procesu i może uczestniczyć w rozprawie. W niektórych przypadkach jawność rozprawy zostaje wyłączona, a ofiara może przebywać na sali rozpraw wyłącznie podczas składania zeznań. Ofiara będzie mogła natomiast uczestniczyć w całym procesie, którego jawność wyłączono (który utajniono), wyłącznie wówczas, gdy wytoczyła powództwo adhezyjne.

Ofiara może na każdym etapie postępowania otrzymać wsparcie stowarzyszenia pomocy ofiarom bez konieczności spełnienia jakichkolwiek warunków. Członkowie tych stowarzyszeń mogą udzielać ofierze pomocy w chwili wnoszenia pozwu adhezyjnego, uczestniczyć w poszczególnych rozprawach oraz pomagać ofierze w zrozumieniu czynności i rozstrzygnięć sądu.

Jeżeli ofiara ma trudności ze zrozumieniem języka francuskiego lub z posługiwaniem się tym językiem, sąd wzywa tłumacza.

W trakcie rozprawy powód cywilny może wnieść o wezwanie świadków lub sprzeciwić się przesłuchaniu niektórych świadków.

Ofiara lub powód cywilny mogą zadawać pytania świadkom i oskarżonemu za pośrednictwem przewodniczącego składu orzekającego.

Ofiara może również przedstawiać wnioski (pisemne uwagi) dotyczące technicznych aspektów postępowania, przepisów lub okoliczności faktycznych sprawy, na które sędzia ma obowiązek udzielić odpowiedzi.

Jaka jest moja rola w systemie wymiaru sprawiedliwości? Czy jestem na przykład: ofiarą przestępstwa, świadkiem, powodem cywilnym, oskarżycielem prywatnym? Czy mogę wybrać swoją rolę?

Po zgłoszeniu czynów organom wymiaru sprawiedliwości, służbom policyjnym lub żandarmerii właściwe organy kontaktują się z ofiarą w celu jej przesłuchania.

Ofiara nie ma obowiązku poszukiwania sprawcy ani udowodnienia jego winy – jest to zadanie prokuratora Republiki. Ofiara może jednak zostać wezwana do przedstawienia wszelkich informacji lub dowodów, które mogą pomóc w ustaleniu prawdy (zaświadczeń lekarskich, danych osobowych świadków itd.).

Ofiara może wytoczyć powództwo adhezyjne, co uprawnia ją do wniesienia o odszkodowanie za poniesioną szkodę i do korzystania z usług adwokata.

Jakie są moje prawa i obowiązki wynikające z tej roli?

Po wszczęciu postępowania przygotowawczego przez policję lub żandarmerię służby te przeprowadzają przesłuchanie ofiary. W toku postępowania regularnie informują ofiarę o jej prawie do:

- uzyskania naprawienia szkody w formie odszkodowania lub wszelkich innych właściwych środków, w tym – w stosownych przypadkach – w postaci środka sprawiedliwości naprawczej;

- wytoczenia powództwa adhezyjnego w toku postępowania karnego wszczętego przez prokuraturę, postępowania karnego wszczętego przez bezpośrednie wezwanie sprawcy czynów do stawiennictwa przed właściwym sądem (*citation directe*) bądź postępowania karnego wszczętego przez złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do sędziego śledczego;
- w przypadku wytoczenia powództwa adhezyjnego – skorzystania z usług adwokata wybranego przez ofiarę lub wyznaczonego – na wniosek ofiary – przez dziekana Izby Adwokackiej przy właściwym sądzie, przy czym powiązane koszty ponosi ofiara, chyba że spełnia przesłanki uzyskania pomocy prawnej lub korzysta z ubezpieczenia ochrony prawnej;
- skorzystania z pomocy służby podlegającej jednemu podmiotowi publicznemu lub większej ich liczbie lub stowarzyszenia pomocy ofiarom, z którym państwo zawarło stosowną umowę;
- w stosownych przypadkach – złożenia wniosku do Komisji ds. Kompensat dla Ofiar Przestępstw w przypadku niektórych przestępstw;
- otrzymania informacji o środkach ochrony, z których ofiara może skorzystać, w szczególności o nakazach ochrony. Ofiary informuje się również o karach grożących sprawcom przemocy i warunkach wykonania ewentualnych wyroków skazujących, które mogą zostać wydane;
- jeżeli ofiara nie rozumie języka francuskiego – skorzystania z usług tłumacza ustnego i otrzymania tłumaczeń informacji niezbędnych do wykonywania przez ofiarę przysługujących jej praw;
- wniesienia o obecność swojego przedstawiciela ustawowego i dowolnie wybranej osoby dorosłej na każdym etapie postępowania, chyba że właściwy organ sądowy wyda uzasadnione postanowienie o oddaleniu takiego wniosku;
- wskazania adresu osoby trzeciej jako swojego miejsca zamieszkania – pod warunkiem uzyskania wyraźnej zgody tej osoby.

Jeżeli ofiara została wezwana do stawienia się przed sądem w charakterze świadka, ma obowiązek stawiennictwa i złożenia zeznań.

Powód cywilny nie musi stawić się osobiście, jeżeli reprezentuje go adwokat. W przypadku niestawiennictwa powoda cywilnego i braku pełnomocnika procesowego uznaje się jednak, że powód cofnął swój pozew, chyba że przedstawił sądowi swoje roszczenia na piśmie.

Powód cywilny i ofiara wezwana do stawienia się przed sądem w celu złożenia zeznań mogą wnieść o zwrot kosztów poniesionych w związku z uczestnictwem w rozprawie, jeżeli złożą stosowny wniosek w trakcie procesu.

Czy mogę składać oświadczenia przed sądem lub przedstawiać dowody? Na jakich warunkach?

Ofiara może składać oświadczenia na rozprawie i przedstawiać dowody, które muszą być jednak zgodne z zasadą kontrydiktoryjności i które należy z wyprzedzeniem przekazać obronie (domniemanemu sprawcy lub jego adwokatowi) oraz prokuratorowi Republiki.

Ofiara może wytoczyć powództwo adhezyjne samodzielnie lub korzystając z pomocy adwokata.

W pozwie o odszkodowanie ofiara powinna wskazać żadaną kwotę (sumę pieniędzy przeznaczoną na naprawienie szkód materialnych, zadośćuczynienie za krzywdę lub zrekompensowanie czasu utraconego w wyniku zdarzenia wiktymizującego). Ofiara może skorzystać ze wskazówek udzielanych przez stowarzyszenie pomocy ofiarom.

Jakie informacje uzyskam w czasie procesu?

W trakcie procesu ofiara otrzymuje informacje na temat prawa do wytoczenia powództwa adhezyjnego, skorzystania z usług adwokata i skorzystania z pomocy prawnej pod pewnymi warunkami, a także z możliwości otrzymania wsparcia ze strony stowarzyszenia pomocy ofiarom.

Ofiara, która wytoczyła powództwo adhezyjne, zostaje pouczone, że w niektórych przypadkach może zwrócić się do Komisji ds. Kompensat dla Ofiar Przestępstw (CIVI) w celu otrzymania kompensaty pieniężnej z tytułu szkody w przypadku zasądzenia kompensaty przez sąd.

Czy będę mieć dostęp do akt sądowych?

W postępowaniu przed sądem poprawczym i sądem policyjnym ofiara nie ma bezpośredniego dostępu do akt – w tym celu musi najpierw uzyskać zgodę prokuratora.

Jeżeli ofiara wytoczyła natomiast powództwo adhezyjne, przysługuje jej prawo do bezpośredniego wglądu do akt lub do zapoznania się z nimi za pośrednictwem adwokata – w zależności od przypadku – bądź do wniesienia o wydanie ich odpisu.

W postępowaniu przed sądem przysięgłych (*Cour d'Assises*) ofiara może otrzymać nieodpłatnie odpis protokołów dokumentujących popełnienie przestępstwa, pisemne oświadczenia świadków i opinie biegłych, jak również otrzymać odpisy pozostałych dokumentów odnoszących się do postępowania.

■ Ostatnia aktualizacja: 02/07/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.